

„Ne zárják el a közönséget a kulturális szolgáltatások elől”

Dr. Gyimesi László munkahelymegőrzésről, jövő évi támogatásokról és a zenekarok számáról

 Réfi Zsuzsanna

Elszálló rezsiárak, több hónapra bezáró termek, növekvő infláció - a mostanra kialakult helyzet a szakszervezet számára is számos kihívást tartogat, ráadásul az egyre szűkülő források mellett ismét felhangzanak olyan hangok, mely szerint túl sok a zenekar... Dr. Gyimesi Lászlóval, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének alelnökével arról beszélgettünk, mit tudnak tenni, és mi mindenre kell odafigyelniük a következő hónapokban.

■ *A Covid sem volt a munkavállalók számára könnyű időszak, most azonban itt az újabb vészhelyzet...*

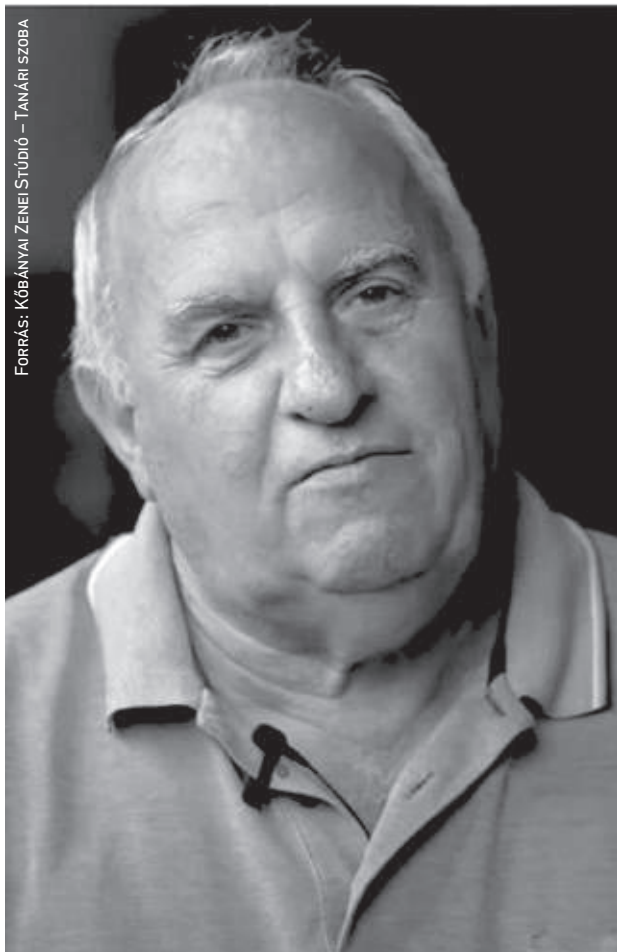
A legnagyobb gond az, hogy nem kiszámítható, milyen gondok jönnek. Nem tudjuk, mennyire lesz hideg télen, mennyibe fognak kerülni az energiahordozók, hogyan alakul a háború, meddig nő tovább az infláció, milyen lesz a forint árfolyamának alakulása, ami mindenre hatást gyakorol. Rengeteg a bizonytalanság, s nagy kérdés, hogy mindebben hogyan tudnak létezni az előadó-művészeti szervezetek. A szakszervezeti gondolkodás szempontjából a legfontosabb a munkahelyek és az alapbérek megőrzése. A minisztérium kulturális államtitkárságával folytatott megbeszélésekből az derült ki, ők ugyancsak így vélekednek, s igyekeznek mindent elkövetni azért, hogy ne szűnjenek meg munkahelyek. A legtöbb professzionális zenekar állami fenntartású, vagy fenntartásának döntő részét az állam biztosítja, s úgy látjuk, hogy az állam a jelenlegi feltételek közepette is teljesíteni szándékozik a vállalásait.

■ *Nem tart attól, hogy a mostani helyzetre több együttesnél is a létszámleépítést tartják majd a megfelelő megoldásnak?*

Nem, hiszen az állami forrás a költségvetési törvény része és az önkormányzati költségvetésekben is szerepelnek ezek az alaptámogatások. Persze, lehet a büdzsével túl optimistán vagy rosszul gazdálkodni, a fenntartó sem mindig makulátlan e tekintetben és ilyenkor az összegek az év második felében már erősen hiányoznak... Viszont az az időszak, amikor az együtteseknek jelentős gondot okozhat, az maximum három, három és fél hónapot jelent. Gondoljunk csak arra, hogy amikor a kormány a Covid alatt betiltotta a koncertezést ennél hosszabb időszakra, fel sem merült az senkiben, hogy emiatt elküldenének munkavállalókat....

A zenészek oldaláról azonban nagyon fájó pont, hogy mostanra egy olyan rendszer alakult ki, ami – legyengítve az alapbéreket – a pluszjövedelmeket erősítette fel a spielpénzzel és egyebekkel. Ennek a módszernek haszna és előnye nem nagyon látszik olyankor, amikor objektív okok miatt nincs többlet teljesítmény.

Hiszen legkevésbé a munkavállalón múlik, hogy hány szolgáltatást teljesít, a munkaelrendeléseknek lehetnek objektív és szubjektív okai is. Még akkor is, ha azt feltételezzük, hogy a zenekar minden fellépésén a legjobb összeállításra törekszik. Visszatérve a jelenlegi helyzetre, a pluszjövedelmes rendszer azt eredményezi, hogy a bezárások, koncertszünetek több tízszázalékos bevételvesztéséget eredményezhetnek a muzsikuskonál, de persze ez még mindig messze van attól, mintha elveszítené valaki a munkahelyét... Remélhetően ez a jövedelem-csökkenés átmeneti időszakra, nem feltétlenül általános, néhány hónapra szól csupán, s ilyen feltételekkel át lehet vészelné ezeket a hónapokat. Azért azt se felejtjük el, hogy vannak olyan tételek is, amelyekkel gazdagodtak az együttesek az utóbbi időszakban - pályázati pénzek, többlettámogatások, amelyek jelentősen növelték a költségvetésüket. A zenekarok pluszforrásokhoz jutottak, ez tény, és ez a többlet látszik mérséklődni, legrosszabb esetben megszűnni. Ami a téli működést illeti, számos példa van arra, hogy az önkormányzat kijelöl egy intézményt, amely minden kulturális szervezetet befogad. A helyi szervezésen múlik, hogy ne épüljön le a művészeti élet, hogy ne zárják el a közönséget a kulturá-

FORRÁS: KŐBÁNYAI ZENEI STÚDIÓ – TANÁRI SZOBA

lis szolgáltatások elől. Egy zenekar nem tud önmagában spórolni, ehhez kell az önkormányzat is. Épp ezért fölöslegesnek is ítélem meg a helyzet súlyosságának eltűzését, hiszen a fenntartó feladata is, hogy teljesítse a kötelezettségét, s hogy erre a helyzetre találjon megoldást.

■ *Nagy kérdés az is, hogyha el is múlik a jelenlegi vészhelyzet, akkor mi lesz jövőre?*

Annyit tudunk már, hogy bár van már elfogadott költségvetés 2023-ra, ez még nincs lezárva, s a Parlament módosítani fogja. Pataki András helyettes államtitkár nyilvános fórumon jelentette be, hogy a néhai TAO-t pótló, igen nagyvonalú, 34,7 milliárd forintos támogatás közel a felére fog csökkenni, 18 milliárdra. A korábbi összegből 9 milliárd jutott a zenekarokra, várhatóan ez a pénz is jelentősen fog csökkenni, de a pontos számok még nem ismertek.

A minisztérium tájékoztatása szerint az a szándék, hogy teljesen átlátható és objektív szempontok alapján alakuljon ki egy pályázati rendszer.

Kérdés, hogy ez már a jövő évben működik-e, mindezenre a későbbiekben erre törekszenek. A zenekarok nem is nagyon tudnak a többiektől jelentősen eltérő tevékenységet folytatni, s természetes, hogy az a céljuk,

hogy a lehető legjobban muzsikáljanak. Ehhez méltó bérezésre is joggal tartanak igényt.

■ *Eközben megint elhangzott, hogy „túl sok a zenekar...”*

Már az is, hogy túl sok a színház. Lassan már minden kulturális intézményről kiderül, hogy túl sok van belőle... De úgy vélem, nem kell annyira komolyan venni az ilyen elhangzó, a levegőben elszálló félmondatokat. Ha nem reagál rá senki, akkor nem történik semmi. Nem tűnik úgy, mintha a minisztérium részéről bárki komolyan foglalkozna ezzel a felvetéssel... Természetesen a működő minősített együttesek sem jelenthetik ki, hogy mindig pont ennyi zenekarnak kell lennie.

Ugyanakkor a minősített zenekarok számos módon bizonyítják azt, hogy milyen fontos közfeladatot látnak el, és ezt a sok irányú, sokszínű és sokfunkciós feladathalmazt nem lehet leegyszerűsített kijelentésekkel se lekezelni, se figyelmen kívül hagyni. A teltházás koncertjeikkel bizonyítják, azzal, hogy közfeladatokat látnak el, vagy azzal, hogy elviszik például az iskolákba a komolyzenét. 17 helyett 7 is meg tudná tenni mindezt? Úgy vélem, nem.

Az állam is érték létrehozására törekszik a komolyzene támogatásával. Nem látom jelét, hogy ez változna. A magyar kormány - ahogy eddigi politikája is igazolja - sokra értékeli a magyar szimfonikus zenekarokat. Szépen fel van építve a rendszer, sok helyen működik felsőfokú képzés, amely a szimfonikus együttesek munkahelyeire készíti fel az embereket. Ráadásul az országban alig akad olyan nagy szimfonikus társulat, amelynek ne lenne saját koncertterme. Húsz éve éppen ennek az ellenkezője volt igaz. Miért szüntetnének meg valamit, ami értékes és működik?

Az is igaz persze, hogy a szomszédunkban háború zajlik, ami számos következménnyel jár. Kérdés, hogy a munkaerőhiányt felváltja-e a munkahelyhiány, hogyan alakul az állami költségvetés, és mi mindent tud majd tenni a szakszervezet. Sajnos van abban igazság, hogy háború idején hallgatnak a múzsa, de szerencsére hazánkban béke van és ezzel együtt a legfontosabb cél a következő évben a túlélés – minden értelemben. ■